

Grupo Provincial Socialista

Rúa Progreso, 32 – 2º andar
32003 Ourense
Tlf. 988 385 203 Tlf/Fax. 988 385 178
CIF: G32244345

RAFAEL RODRÍGUEZ VILLARINO, deputado e voceiro do Grupo Provincial Socialista da Deputación de Ourense, en base ó previsto na Lei de Bases Reguladora do Réxime Local, ó artigo 91 e 97, entre outros, do R.O.F. e o Regulamento da Corporación presenta unha **MOCIÓN SOBRE A ELECCIÓN DIRECTA DOS DEPUTADOS E DEPUTADAS DAS DEPUTACIÓN PROVINCIAIS**.

A elección indirecta dos deputados e deputadas das corporacións provinciais, é un sistema obxecto de crítica desde a súa xénese, principalmente, polo seu déficit democrático. En lugar de ser elixidos directamente pola veciñanza a través das urnas, os cargos políticos das deputacións son escollidos, nunha fase posterior á constitución formal das entidades locais, entre os concelleiros e concelleiras electos en todos os municipios da provincia.

Esta elección ten lugar en segundo plano mediante un sistema electoral de segundo grao, que divide as provincias en circunscricións de menor tamaño. Concretamente, nos partidos xudiciais –unidades territoriais da administración de xustiza ás que se recorreu por tradición do dereito local– existentes no ano 1979, que escollen un determinado número de deputados e deputadas en función da poboación censada.

Tralas eleccións, os partidos políticos, coalicións, federacións ou agrupacións de electores designan, en función dos resultados obtidos en cada partido xudicial, aos concelleiros e concelleiras que, unha vez proclamados como deputados ou deputadas pola xunta electoral, conformarán os seus grupos provinciais. Unha vez feita esta proclamación e trala constitución do pleno provincial, o presidente é elixido pola propia corporación de entre os seus integrantes.

Este sistema indirecto permite que un reducido grupo de persoas teña un gran poder na elección de cargos públicos que, sen embargo, representan a toda a cidadanía e, polo tanto, que teñan moita influencia no reparto do poder político e dos recursos económicos asignados ás deputacións e ás provincias. Nun sistema plenamente democrático como o noso, esta elección debería recaer directamente no pobo, ao igual que sucede no resto de institucións parlamentarias do Estado.

Ademais, este proceso electivo pasa totalmente desapercibido para a inmensa maioría da veciñanza xa que, durante as campañas electorais dos comicios locais, nin se presentan programas electorais provinciais nin se publicitan candidatos ou candidatas á presidir as deputacións. É un proceso practicamente invisible... salvo na nosa provincia.

Durante os últimos mandatos, o actual presidente da Deputación de Ourense defendeu nos seus discursos un presunto programa electoral provincial –incumplido reiteradamente– e tamén a elección directa deste cargo presidencial nas eleccións locais, a pesar de que esas prácticas foron unicamente propaganda persoal, xa que carecían de efecto legal algún.

Grupo Provincial Socialista

Rúa Progreso, 32 – 2º andar
32003 Ourense
Tlf. 988 385 203 Tlf/Fax. 988 385 178
CIF: G32244345

Desde o PSdeG-PSOE consideramos que colocar urnas nas eleccións locais, co fin de executar unha elección directa dos integrantes das corporacións provinciais, é unha medida necesaria para fortalecer a representatividade democrática; aumentar a confianza dos cidadáns nestas institucións; para garantir maior transparencia e para impulsar a rendición de contas. De feito: este método electivo indirecto, constitúe unha excepción entre os países membros da Unión Europea, onde os representantes locais son elixidos, en todo caso, directamente polos electores e electoras.

A elección directa das corporacións das deputacións permitiría que a veciñanza teña un maior control sobre quen ocupan estes postos e sobre como se toman as decisións nas súas respectivas provincias. Actualmente, moitos presidentes de deputacións son elixidos a través de acordos de dubidoso interese xeral ou próximos a certos grupos de poder, o que pode levar á adopción de decisións pouco representativas da vontade da poboación. Incluso a prácticas irregulares.

Coa existencia destas urnas para a elección directa, a veciñanza podería expresar directamente as súas preferencias e valorar o traballo realizado no caso de optar a unha reelección do cargo, asegurando que sexan elixidos gobernos provinciais que realmente representen os intereses xerais.

Ademais, estas urnas tamén axudarían a reducir a posibilidade de calquera tipo de fraude electoral, por pequeno que fora, e a garantir que este proceso sexa moito xusto. As urnas sempre son unha figura fiable para asegurar que se respecte a vontade da poboación.

Estamos pois ante unha necesidade perentoria en favor da plena democracia. De feito, a posta en marcha deste sistema, non sería unha novidade no ecosistema electoral español. A elección directa dos deputados e deputadas provinciais en circunscricións plurinominais, xa foi incorporada ao proxecto de lei orgánica de eleccións provinciais elaborado polo goberno de Leopoldo Calvo-Sotelo a comezos dos anos oitenta do pasado século, pero nunca chegou a formalizarse a nivel estatal pola disolución das Cortes Xerais.

Sen embargo, si frutificou en Euskadi e nas Illas Canarias, onde os integrantes das xuntas xerais e dos cabildos insulares son sometidos a este sistema electivo. Esta elección directa incluso conta con precedentes a nivel estatal, xa que a Lei Orgánica Provincial de 1882 recoñecía o sufraxio en comicios provinciais a todos os españois maiores de idade

Desde a reinstauración da democracia en España trala morte do ditador, Francisco Franco, difundíronse varias propostas de reforma do procedemento indirecto, para avanzar cara esa democracia plena, converxendo así co resto de Europa. Poden agruparse en tres grandes modelos: un sistema mixto combinando elección directa pola veciñanza duns deputados ou deputadas e elección indirecta doutros polos concelleiros e concelleiras; un novo procedemento directo con candidaturas propias como nas restantes entidades locais e a reforma do sistema actual, corrixindo simplemente algunhas deficiencias e disfuncións.

Grupo Provincial Socialista

Rúa Progreso, 32 – 2º andar
32003 Ourense
Tlf. 988 385 203 Tlf/Fax. 988 385 178
CIF: G32244345

O propio presidente provincial ourensán actual, Manuel Baltar, manifestou en varias ocasións, sempre en coloquios ou nos medios de comunicación, o seu anhelos de que a elección dos presidentes ou presidentas das deputacións sexa directa e simultánea a das restantes entidades locais. Mais nunca fixo proposta formal algunha mediante iniciativas políticas neste plenario ou propostas lexislativas para incorporar formalmente esta idea á axenda parlamentaria das Cortes Xerais.

Por iso cremos que chegou o momento de deixar de lado a propaganda e dar un paso adiante en favor da democracia plena. Os e as socialistas ourensáns defendemos que a elección directa é unha medida que contribuiría á democratización da política e á transparencia máxima nas eleccións locais, facilitando o acceso de todos e todas a este proceso e promovendo a participación cidadá. Ao poder votar nun lugar próximo aos integrantes políticos das súas deputacións, a veciñanza de Ourense e do resto de provincias, poderá exercer o seu dereito ao sufraxio dunha forma máis consciente e clara, sentíndose parte do proceso democrático que construírá as políticas provinciais.

Tamén permitiría outorgar maior protagonismo político ás deputacións provinciais, asumindo así unha maior responsabilidade na rendición de contas por parte destes representantes públicos, xa que, ao ser elixidos directamente pola poboación, estarán obrigados a atender as súas demandas e a traballar, en todo caso, en beneficio da comunidade que os reelixiría directamente.

En conclusión: a instalación de urnas nas eleccións locais para a elección directa dos deputados e deputadas integrantes deputacións provinciais, é unha medida que promove a democracia, a transparencia e a participación cidadá no futuro da provincia, e que garante unha maior responsabilidade na rendición de contas por parte dos e das representantes da veciñanza, tanto no goberno como nos grupos políticos que conforman a oposición.

Por todo o exposto, o grupo socialista presenta a seguinte **PROPOSTA DE ACORDO**:

1. A Deputación Provincial de Ourense insta ao Goberno de España a impulsar unha iniciativa lexislativa para a reforma da Lei Orgánica 5/1985 do Réxime Electoral Xeral e de toda aquela lexislación que sexa necesario modificar, para aprobar a elección directa dos deputados e deputadas das corporacións das deputacións provinciais, co obxectivo de fortalecer a representatividade democrática; aumentar a confianza dos cidadáns nestas institucións; para garantir maior transparencia e para impulsar a rendición de contas dos cargos políticos destas institucións.
2. A Deputación Provincial de Ourense insta ao Parlamento de Galicia a solicitar do Goberno central a adopción dun proxecto de lei ou remitir á Mesa do Congreso unha proposición de lei que impulse a reforma da Lei Orgánica 5/1985 do Réxime Electoral Xeral e de toda aquela lexislación que sexa necesario modificar, para aprobar a elección directa dos deputados e deputadas das corporacións das deputacións provinciais, co obxectivo de fortalecer a representatividade

Grupo Provincial Socialista

Rúa Progreso, 32 – 2º andar
32003 Ourense
Tlf. 988 385 203 Tlf/Fax. 988 385 178
CIF: G32244345

democrática; aumentar a confianza dos cidadáns nestas institucións; para garantir maior transparencia e para impulsar a rendición de contas dos cargos políticos destas institucións.

3. A Deputación Provincial de Ourense insta a Federación Española de Municipios e Provincias (FEMP) a promover os cambios legislativos que sexan necesarios para aprobar a elección directa dos deputados e deputadas das corporacións das deputacións provinciais, co obxectivo de fortalecer a representatividade democrática; aumentar a confianza dos cidadáns nestas institucións; para garantir maior transparencia e para impulsar a rendición de contas dos cargos políticos destas institucións.

En Ourense, 13 de xaneiro de 2023.

Asinado: Rafael Rodríguez Villarino.

SR. PRESIDENTE DA DEPUTACIÓN PROVINCIAL DE OURENSE